

Forandring er vores mulighed

Af svinefagdyrlæge Niels Hjørnholt og dyrlæge, Kristian Viekilde, LVK.

Resultater af feltforsøg fra forskellige egne i Tyskland, hvor vaccination har været brugt i kampen mod *Lawsonia*, støtter grundreglen om, at "forebyggelse er bedre end behandling". Men ingen benægter dog virkeligheden af at analysere økonomiske fordele.

Producenterne er godt klar over, at de ikke har råd til at ignorere den negative effekt sygdom har på besætningens ydeevne. Ej heller kan det være undgået nogens opmærksomhed, at forebyggelse er bedre end behandling, men det er stadig ikke muligt at anvende ensartede og fuldstændige forebyggende vaccinationsprogrammer i alle besætninger på grund af omkostningerne.

For at opnå en fordelagtig balance må man først og fremmest vide noget om de sygdomsfremkaldende organismer der har betydning for den enkelte besætning, samt at få en vurdering af besætningens sundhedstilstand. Først herefter kan man seriøst overveje forskellige løsninger, som i dag omfatter forbedrede driftsmetoder, forebyggende vaccination og antibiotikabehandling.

Et eksempel fra Tyskland...

Svineproducenten Frank Gottschalk beretter om de erfaringer, han har gjort sig i et kooperativ, der har en opformeringsbesæt-

ning med 1.600 søer og en slagtesvinebesætning med plads til 10.000 slagtesvin.

Kooperativet havde i 2004 ofte problemer med diarré i sidste tredjedel af fedeperioden; helt op til 80 % af alle dyr led af tarmbetændelse, et tal som endda steg i forbindelse med udpegning af de første dyr til slagtning.

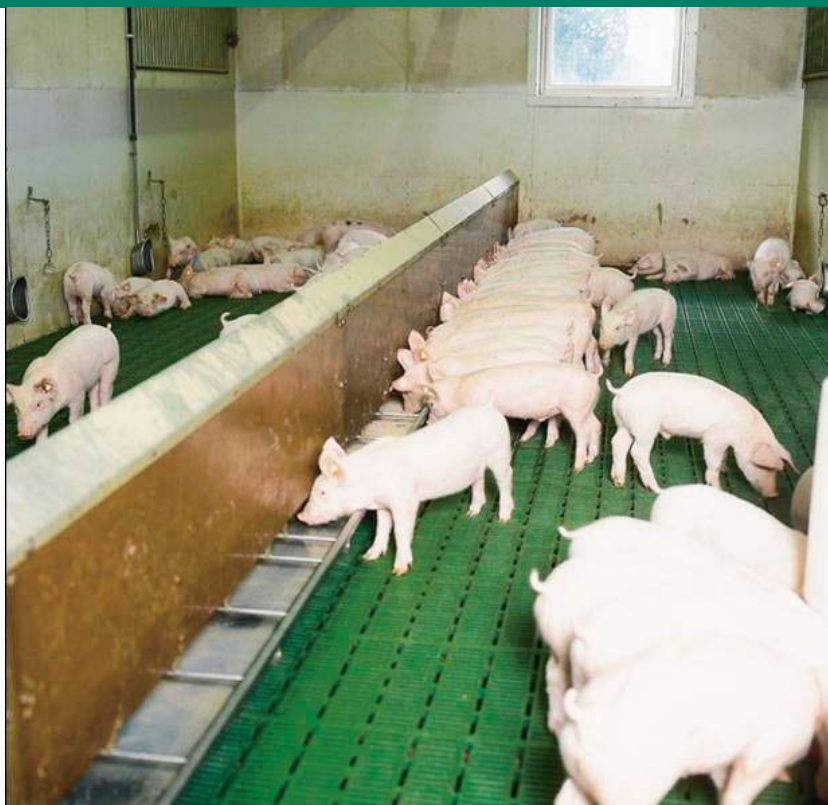
Blodprøver og gødningsprøver bekræftede tilstedeværelsen af *Lawsonia intracellularis* og til tider en anden lignende bakterie ved navn *Brachyspira pilosicoli*. Andre årsager til diarréproblemerne kunne være *Salmonella*, *E. coli* og svinedysenteri, men disse blev udelukket på laboratoriet. Man kunne altså sammenholde de kliniske tegn på sygdom i stalden med laboratoriesvarene og konkludere, at diagnosen var *Lawsonia*. Det skal nævnes, at den akutte form for *Lawsonia* kaldet: proliferativ haemorrhagisk enteropathy (PHE) ikke var nogen alvorlig trussel, hvorfor man ikke så ændringer i dødeligheden i årene fra 2003 til 2005.

ÅR	2003	2004	2005
Strategi	Ingen <i>Lawsonia</i>	Antibiotika	Vaccination
Antal dyr	4.800	4.650	5.000
Dødelighed (%)	2,8	2,9	2,6
Daglig tilvækst (g)	745	689	748
Dage til slagt (dage)	124	127	124
Affivede dyr (%)	Ca. 15	Ca. 24	Ca. 10

Tabel 1.

	KONTROL	VACCINATION	FORSKEL
Antal dyr (stk.)	16.032	13.848	
Daglig tilvækst (g)	738	766	+ 28 g/dag.
Dødelighed (%)	4	2,8	- 1,2 %
Antibiotikaforbrug (kg/hold) ¹	2,23	1,03	- 53 %

Tabel 2. ¹Antibiotika anvendt til behandling af diarré.

Grisene drikker den opløste vaccine som har en holdbarhed på 4 timer. Herefter går der ca. 3 uger, så er dyrene fuldt immuniseret.

Den "almindelige" behandling med antibiotika viste forskellige resultater, men hverken flokmedicinering eller enkeltdyrsbehandling gav et tilfredsstillende resultat i alle besætninger.

En alternativ mulighed blev iværksat i december 2004. Man vaccinerede 22 dage gamle smågrise med Enterisol® Ileitis vet. ved hjælp af en almindelig medicinblander tilsluttet vandforsyningen. Da vaccinen ikke er virksom i mere end 4 timer efter opblanding, er det vigtigt at den blandes op, så man er sikker på at alle dyr når at drikke inden for de 4 timer. I dette tilfælde blandede man 100 liter til 500 smågrise med en vægt mellem 6 og 8 kg, hvilket gik fint.

Siden vaccinationen mod *Lawsonia* blev iværksat, har der kun været sjældne, milde og individuelle tilfælde af *Lawsonia* relateret tarmbetændelse. Samtidig konstaterede man større tilvækst og mere ensartede grise samt mindre variation i slagtevægten. Resultatet fra besætningen er vist i tabel 1.

I et andet forsøg sammenlignede man nogle produktionsparametre fra den tyske region Mecklenburg Vorpommeren. I forsøget indgik i alt 29.880 slagtesvin opdelt i to grupper, én kontrolgruppe, hvor man ikke gjorde noget, og én forsøgsgruppe

hvor man vaccinerede med Enterisol® Ileitis vet. mod *Lawsonia*. Se tabel 2.

En ekstra daglig tilvækst på 28 g svarende til en forbedring på ca. 3,5% værdisættes i nogle artikler til ca. 6 kr. pr. gris. Hertil kommer en nedgang i dødeligheden på 1,2% som i andre artikler værdisættes til ca. 12 kr. altså en gevinst på ca. 18 kr. pr. gris, dog med store usikkerheder.

Regnestykket er meget længere end dette, og man bør medregne reduktionen i antibiotika, mere ensartede grise og en forbedret foderudnyttelse. Det er ikke gjort her, fordi disse forhold er vidt forskellige fra besætning til besætning. Endelig skal man modregne udgifter til korrekt diagnostik, arbejde med at vaccinere og vaccineprisen.

Som konklusion mener vi, at er man sikker på at *Lawsonia* er et problem i besætningen, og vaccinerer man på det korrekte tidspunkt, vil det normalt kunne betale sig. Man skal være opmærksom på blandingsinfektioner, da vaccinen kun skaber immunitet mod netop *Lawsonia* og ikke andre sygdomsvoldende bakterier, som kan medføre diarré. ■